

GEORG NYGAARD

1871—1942

JEG MAA I AL BESKEDENHED begynde med at sige, at mit Bekendtskab med Georg Nygaard kun skriver sig fra mangfoldige Sammentræf gennem en Menneskealder og deraf følgende Samtaler om Emner, som var os begge kære. Han var en stille Mand, som hellere talte om sine Interesser end om sig selv personlig, men aabenbarede ved den Maade, han omtalte dem paa, alligevel efterhaanden ikke saa lidt af sit Væsen og ialfald meget af sin Viden. Den spændte overmaade vidt. Han dyrkede baade Kunst, Kunsthåndværk, Kulturhistorie, Skønlitteratur, Topografi og boglig Teknik og altid med en tydelig Forkærlighed for Forbindelseslinierne mellem Fortid og Nutid, for Sammenhængen og Samspillet, saa han baade kunde bedømme Øjeblikket som Dagbladsjournalist og give Dommen Perspektiv. Han holdt af at forstaa Tingene som Led i en aarhundredgammel Udvikling. Halvt ubevidst var han endelig noget af en Lyriker og Romantiker, egentlig bedst tilpas, naar hans Fantasi og Tanker bevægede sig i Tiden før Voldene om København faldt. Hans Hjerter hang ved Klassicismens idylliske Guldalder. Her følte han sig hjemme i særlig Grad.

Samme Indstilling syntes han mig at have ogsaa i sit Forhold til Bøgernes tavse Verden — det Felt, hvor vore Veje oftest krydsede hinanden. Han var Bogelsker allerede i Barneaarene, ihærdig Bogsamler gennem hele Ungdommen, kyndig Bogkender i sin Manddom og dermed — inden Støvets Aar — i Besiddelse af et stort og for ham selv saare betydningsfuldt Bibliotek. Han holdt af Bøger og maatte have mange Bøger,

fordi han uafledigt forøgede sine Kundskaber paa de Omraader, han syslede med baade paa Redaktionen og i Hjemmet. Men han gik langt udover et rent Brugsbiblioteks Grænser. Han, der endte med at skrive om gamle Huse og Mennesker, kunde en Dag være gaaet videre og have udsendt en Række Hefter om gamle Bøger og Menneskene bag dem. Han elskede at ane hele det Liv, som saadan en Bog, der var vandret fra Haand til Haand, kunde fortælle til sin foreløbig sidste Besidder. Dens Tilblivelse i Digterens Værksted, dens Skæbne i Samtid og senere Tider, dens skiftende Ejere og skiftende Auktionspris, dens mærkede Blade og dens medtagne Bind var altsammen værd at efterspore og iagttage. Hver eneste Bog havde saa at sige sin Historie, sin Sjæl. Sansen herfor gjorde ham mere til Bibliolog end til Bibliofil. Han havde i høj Grad Blik ogsaa for Bogens smukke Udstyr, skrev baade her og der om Bogomslag, Bogillustrationer og Bogtyper, men med Aarene var det som om hans Boglidenskab noget overskyggede hans Bogkræsenhed. Naar han kunde faa en Bogbunke for godt Køb, kunde han ikke lade være med at erhverve den. Auktionen over første Del af hans Bogsamling skuffede derfor noget ved en for stærk Blanding af godt og mindre godt. Men han var Bøgernes sande Ven og trofaste Tilbeder — saaledes som ogsaa hans Søn har skildret ham i sit fint forstaaende Forord til Faderens Katalog. „Vi kan jo ikke alle have Ansættelse paa Universitetsbiblioteket“, sagde han en Aften i al Stilfærdighed til mig med sit smukke Smil, da jeg hævdede Udvælgelsens Princip. Denne brændende og uselviske Bogkærlighed, dette bestandige Bogstudium med paafølgende Blyantsnoter paa Bindenes Inderside, denne medfødte Lydhørhed for Bøgernes tyste Hvisken, denne beun-

dringsværdige Utrættelighed i at opspore Sjældenheder og opdage hidtil oversete Værdier, dette for baade Tanken og Følelsen frugtbare Liv for Bøger og mellem Bøger fortryllede og berigede enhver, som endelig en Dag fik Indblik deri. Georg Nygaard følte sig i godt Selskab, naar han sad midt imellem sine 15,000 Bøger og puslede kærligt med dem, men vi andre følte os unægtelig ogsaa i godt Selskab, naar vi var sammen med ham.

Han fik skrevet en Del, men burde have skrevet mere. Den, der vil eje et Minde om ham, skal købe Bogen om „H. C. Andersen og København“. Den er en meget værdifuld Bog om H. C. Andersen og hans Tids København, men saa sandelig ogsaa en værdifuld Erindring om den elskelige Kulturhistoriker og alsidige Bogelsker Georg Nygaard.

CARL DUMREICHER